

Nr 39.

Ankom till riksdagens kansli den 4 april 1930 kl. 10. f. m.

*Utlåtande med anledning av väckta motioner angående anslag för
premiering av smärre frukt- och köksväxtodlingsföretag.*

(1:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 98 av herr *Boberg m. fl.* och II: 163 av herr *Schött m. fl.* har hemställts, att riksdagen ville bevilja ett årligt anslag av 20,000 kronor för premiering av smärre frukt- och köksväxtodlingsföretag att utdelas genom de hushållningssällskap, som själva vilja bidra till det i motionerna berörda syftet med samma belopp som staten.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionerna.

Över motionerna har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat yttrande från lantbruksstyrelsen, vilket såsom *bilaga* finnes fogat vid detta utlåtande.

Utskottet vill erinra, att premiering av mindre trädgårdsodlingar redan nu förekommer i vissa delar av landet genom medverkan av hushållningssällskap och landsting ävensom av enskilda trädgårdsodlarföreningar. Det förtjänar även framhållas att vid den av staten understödda premieringen av mindre jordbruk hänsyn i viss mån tages jämväl till därvid förekommande trädgårdsodlingar. I betraktande av den mindre trädgårdsodlingens betydelse icke minst ur ideell synpunkt synes denna odling vara väl värd att ytterligare uppmuntras. Härvid torde även en mera direkt medverkan från statens sida kunna ifrågasättas. Motionärernas förslag härutinnan kan emellertid utskottet — utan att vilja i förevarande avseende underkänna premieringsmetoden i och för sig — med hänsyn till vad lantbruksstyrelsen i sitt i ärendet avgivna utlåtande anført icke förorda.

Utskottet.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att förevarande motioner I: 98 och II: 163 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 3 april 1930.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 34.

Bilaga.

Till riksdagens jordbruksutskott.

Efter framställning av Eder har Kungl. Maj:t anbefallt kungl. lantbruksstyrelsen att avgiva yttrande över de inom riksdagen väckta, till Eder hänvisade likalydande motionerna I:98 och II:163 om anslag till premiering av smärre frukt- och köksväxtodlingsföretag.

Med anledning härav får lantbruksstyrelsen anföra följande.

Motionärerna hemställa, att riksdagen måtte bevilja ett årligt anslag av 20,000 kronor för premiering av smärre frukt- och köksväxtodlingsföretag att utdelas genom de hushållningssällskap, som själva ville bidra till det i motionerna berörda syftet med samma belopp som staten.

Av motiveringen framgår, att syftet är att uppmuntra den mindre trädgårdsodlingen, vars betydelse för såväl folkhälsa som folknäring framhålles. Lantbruksstyrelsen delar tillfullo motionärernas uppfattning om denna betydelse och anser därför åtgärder till främjande av frukt- och grönsaksodlingen till husbehov väl värda stöd från det allmännas sida.

Huruvida statsunderstödd premiering kan anses såsom ett verkligt användbart medel att främja denna odling, är emellertid svårt att bedöma.

Motionärerna tala i sin motivering i allmänhet om välskötta små frukt- och köksträdgårdar och hela motiveringen synes åsyfta den för eget behov bedrivna odlingen. Klämman åter talar om företag, ett uttryck som givetvis leder tanken på den mängd mindre handelsträdgårdar, som numera i stor mängd växt upp kring städer eller andra samhällen.

Jämväl odling för eget behov bedrivs i stor utsträckning just i och kring städer eller andra större samhällen, ofta av personer, för vilka trädgårdsodlingen, om den också bedrivs i produktionssyfte, dock främst är att betrakta såsom ett nöje och tidsfördriv. Å andra sidan omhuldas just på dessa orter den form av produktiv trädgårdsodling för eget behov, som fått sitt uttryck bland annat i koloniträdgårdsrörelsen. På landsbygden åter är trädgårdsodlingen i smått i regel förbunden med det mindre jordbruket.

Vad lantbruksstyrelsen här anfört giver en bild av den mångfald former, vari den på frukt- och köksväxtodling i mindre skala inriktade trädgårdsskötseln kan förekomma. Motionärerna hava icke angivit, huruvida de anse samtliga dessa grupper (handelsträdgårdar, villaträdgårdar, koloniträdgårdar m. fl.) böra vara föremål för premiering eller avsett denna böra på något sätt begränsas.

För egen del finner lantbruksstyrelsen det vara synnerligen svårt att uppställa regler för en begränsning utav detta slag. Det föreliggande syftet skulle icke vinnas, därest en begränsning skedde i syfte att förbehålla denna form av premiering åt den med mindre jordbruk förbundna trädgårdsodlingen. Å andra sidan synes det lantbruksstyrelsen, som om en allmän premiering av städernas villaträdgårdar, i den mån dessa äro inriktade på frukt- och köksväxtodling, knappast kan anses berättigad. Koloniträdgårdarna äro, såvitt lantbruksstyrelsen är riktigt underrättad,

ofta föremål för en eller annan form av premiering inom de samhällen, där de äro belägna. Även om premiering av mindre handelsträdgårdar i och för sig kanske kunde anses hava berättigande — trädgårdsutställningarna få måhända anses mest lämpade att uppmuntra denna form av trädgårdsodling — måste lantbruksstyrelsen ställa sig tveksam angående lämpligheten att sammanföra dessas premiering med premieringen av mindre trädgårdar för eget behov.

De svårigheter, som möta för en rationell anordning av en mera allmänt genomförd trädgårdspremiering, synas lantbruksstyrelsen vara långt större än ifråga om t. ex. premiering av mindre jordbruk. De mindre trädgårdsföretagens olika natur och stora antal innebära svårigheter, som svårligen kunna övervinnas. En premiering måste också under sådana förhållanden, om den skall fullt genomföras, med tiden komma att ställa jämförelsevis stora krav på statskassan.

Till de betänkligheter, lantbruksstyrelsen här ovan anført, kommer också den omständigheten, att man vid en ordnad, ett helt hushållningssällskaps område omfattande trädgårdspremiering måste räkna med betydande kostnader för premieringens verkställande. Erfarenheten från andra, genom samarbete mellan stat och hushållningssällskap ordnade premieringar giver vid handen, att så måste bliva fallet. Då dessa kostnader, som förorsakas av de nödvändiga besöken vid de till premiering anmälda företagen, bliva lika stora oavsett premiebeloppen och man torde kunna förutsätta, att anmälningarna till deltagande i trädgårdspremiering komma att bliva talrika, synes det till och med kunna befaras, att de medel, som från det föreslagna anslaget av 20,000 kronor kunna komma respektive hushållningssällskap till del, kanske icke skulle räcka stort längre än att täcka premieringskostnaderna och att sålunda icke mycket komme att återstå för huvudsyftet, nämligen själva premieringen.

Ehuru lantbruksstyrelsen, som sagt, gillar syftet med det här föreliggande förslaget, anser sig styrelsen dock i anslutning till vad ovan anförts böra framföra starka betänkligheter om möjligheten att på ett tillfredsställande sätt genomföra detsamma, åtminstone inom den föreslagna kostnadsramen.

Stockholm den 10 mars 1930.

ERIK INSULANDER.

GEORG v. ZWEIGBERGK.
